

Soạn bài đọc thêm: Đò Lèn (Nguyễn Duy) - Ngữ văn lớp 12

Câu 1. Trong bài thơ, cái tôi của tác giả thời nhỏ được tái hiện như thế nào? Nét quen thuộc và mới mẻ trong cách nhìn của tác giả về chính mình trong quá khứ?

Trả lời:

- Hình ảnh thuở nhỏ của tác giả:

+ Tuổi thơ của tác giả phải nếm trải những cơ cực, nghèo đói do chiến tranh.

+ Hồn nhiên, vô tư, nghịch ngợm: ra cống Na câu cá, bắt chim sẻ, ăn trộm nhãn chùa Trần,...

+ Niềm say mê thế giới hư ảo của thánh thần: hơi đèn Cây Thị, xem lễ đèn Sòng, tâm hồn trẻ thơ ngây ngất trước mùi thơm của hương trầm, hoa huệ, trước điệu hát văn của cô đồng, ...

- Nét quen thuộc: tái hiện một cách chân thực, cảm động những kỉ niệm tuổi thơ.

- Nét mới: nói ra cả những kỉ niệm không đẹp những sự thật lẽ ra phải giữ kín, hoặc phải quên đi: “ăn trộm nhãn chùa Trần”. Đây cũng là sự đổi mới trong cách nhìn, cách cảm của những nhà văn, nhà thơ sau năm 1975; dũng cảm nhìn thẳng vào sự thật, dám nói ra sự thật từ góc nhìn không thuận chiều.

Câu 2. Tình cảm sâu nặng của tác giả đối với bà mình được biểu hiện cụ thể như thế nào?

Trả lời:

- Hình ảnh người bà âm thầm chịu đựng, hi sinh vì đứa cháu mồ côi trong tình thương của tác giả được tái hiện rất cảm động:

+ Bà lam lũ, vất vả, lặn lội thân cò trong tình thương của đứa cháu: mò cua xúc tép, gánh chè xanh những đêm lạnh, bán trứng ở ga Lèn ngày bom Mỹ dội, năm đói củ dong riềng luộc sượng ... . Đó là những hình ảnh thể hiện sự cơ cực, tần tảo, yêu thương.

+ Hình ảnh người bà đi bán trứng ở ga Lèn đầy cảm động giữa sự tan hoang của cảnh vật

- Tình cảm của nhà thơ khi nghĩ về bà ngoại:

+ Thấu hiểu nỗi cơ cực, tần tảo, tình yêu thương của bà. Thể hiện tình yêu thương, sự tôn kính, lòng tri ân sâu sắc đối với bà.

+ Sự ân hận, ngậm ngùi, đau xót muộn màng.

Soạn bài đọc thêm: Đò Lèn (Nguyễn Duy) - Ngữ văn lớp 12

Câu 3. Cách thể hiện tình thương bà của tác giả có gì đặc biệt? So sánh với bài thơ *Bếp lửa* của Bằng Việt?

Trả lời:

Trong *Bếp lửa*, nhà thơ Bằng Việt thể hiện tình cảm dành cho bà bằng việc tái hiện những hồi ức thiêng liêng, cảm động về tình bà cháu. Tình cảm ấy được thể hiện qua tiếng tu hú tha thiết, qua hình ảnh bếp lửa bập bùng:

Tu hú ơi chẳng đến ở cùng bà...

Rồi sớm rồi chiều bếp lửa bà nhen...

Một ngọn lửa lòng bà luôn ủ sẵn...

Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm...

Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ...

Nét độc đáo trong cách thể hiện tình cảm đối với người bà của Nguyễn Duy là bộc lộ tình cảm trực tiếp, những kí ức ứa về dào dạt rất chân thành, không che đậy dưới bất kì hình ảnh, biểu tượng nào. Mặt khác, nhà thơ bày tỏ tình cảm đối với bà bằng những lời thơ như tự trách mình, như ăn năn, hối lỗi khi nhớ về một thời vô tâm, vụng dại đã qua, chưa kịp làm gì để đền đáp công ơn của bà. Lời thơ rung rung, đau nhói lòng người:

Khi tôi biết thương bà thì đã muộn

Bà chỉ còn là một nắm cỏ thôi!